

Kávésok Lapja

XV. évfolyam

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja
Megjelenik kéthetenként

10. szám.

Szerkesztőség :
Budapest VIII József-körút 38 1/5, Tel.: 1-303-75

Felelős szerkesztő :
DR. HAVAS NÁNDOR

Kiadóhivatal :
Budapest, VIII. Rökk Szilárd u, 31. Tel.: 1-314-00

Emlékeztető

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG?

Május 20-ig tartoznak a vigalmi adóközösség tagjai május havi átalányukat megfizetni.

Május 25-ig befizetendő a személyzet illetve ievont kereseti-, külön- és rokkantellátási adó.

Junius 5-ig megfizetendő a II. negyedévi üzletbér első részlete.

Május 25-én csütörtök d. u. 1 órakor előljárási ülés az ipartestület tanácsstermében.

Junius 6-ig megfizetendő a vigalmi adóközösségben nem lévő kávéházak vigalmi adója.

Junius 10-ig az adóközösség tagjai tartoznak megfizetni június havi forgalmi és fényüzési adó-átalányukat.

Junius 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

Az 1939. évi Kávésipari Évkönyv legközelebb megjelenik.

Meghívó.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének Előjárósága folyó évi május hó 25-én (csütörtökön) délután 1 órakor az ipartestület ülésstermében

Ü L É S T

tart, melyre az előjáróság t. tagjait meghívja.

Budapest, 1939. május 15-én.

Dr. Havas Nándor s. k.
főjegyző

Mészáros Győző s. k.
elnök

Igéretetek

röpködnek a levegőben. Ha madarak volnának, talán el is sötétítenék a horizontot. Mozgalmas időket élünk, választások előtt állunk és ilyenkor a jobb jövő álmokképeivel biztatják a jámbor szavazópolgárt.

Sem jogunk, sem módunk, hogy a választási mozgalmak politikai részével foglalkozzunk és bármely irányban állást foglaljunk, vagy kartársainkat hármiként befolyásolni kívánjuk. De szólni kívánunk a választási propagandának arról a részéről, amely az iparosság kérdésével foglalkozik, minden oldalról jobb jövőt ígér, az iparosság életkérdéseinek megoldását: nyugdíjat, adósságok rendezését, közszállításokat, ami mind arra lenne hivatva, hogy az iparosság arnyiszor felpanaszolt nehéz sorsát megjavítsa. Ilyenkor elismerik az iparosság nemzetfenntartó jelentőségét, szerepét a nemzet közgazdaságában. A választások után azután — a mindenkor konstellációk szerint történik valami, vagy semmi az ipar érdekében.

De még ha történik is valami a vendéglátó iparosok nem olyan szerencsések, hogy helyzetükön valami javulás történjék. Nem irigyeljük a többi iparágak helyzetét, tudjuk, hogy ezek is teherviselőkéességük határáig meg vannak terhelve, küzdenek a létért és a mindennapi kenyérért.

Azonban tapasztalatunk szerint egyetlen iparág nincs olyan súlyos terhekkel megróva, mint a vendéglátó iparok.

Viszont munkaalkalmak és kereseti lehetőségek tekintetében is kedvezőtlenebb a vendéglátó ipar helyzete, mint az u. n. „kézműves” iparoké. A kézműves, vagy helyesebben termelő ipar-

56 év óta a főváros vezető tejüzeme a

Telefon: *146—265.

360 fióküzlet, 1000-nél több árusítóhely

KÖZPONTI TEJCSARNOK

ELSŐRENDÜ MINŐSÉGÜ TEJ- ÉS TEJTERMÉKEK

Kávéházak, szállodák, tejivók, kávémérések szállítója

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 31.

Telefon: *146—265.

rok foglalkoztatási hiányait, az állami, vagy hatósági, esetleg más közszállítások pótolhatják, sőt a raktárra való termelés is — bizonyos keretek között — munkát és keresetet jelent. Természetesen az ezen iparok foglalkoztatását a hatóságok is irányíthatják és befolyásolhatják.

A vendégipar helyzete egészen más, ezekben nincs közszállítás, nincs export és nincs raktárra való termelés. Ahogy már számtalanszor elmondtuk, a vendéglátó ipar a mindenkori gazdasági helyzet függvénye, éltetője és fenntartója egyrészt a közönség fizetőképessége, másrészt a forgalom alakulása. Itt játszik szerepet az idegenforgalom kérdése, amely a vendéglátó iparokban elsőrendű fontosságú tényező. Az idegenforgalom megnövekedése és előmozdítása kétségtelenül hatósági feladat és ez a terep az, amelyen iparunkon a közterhek könnyítésén felül segíteni lehetne.

Az idegenforgalom rentábilisabb része a külföldről hozzánk jövők fogadása, ami valutabevételt és így a közhellyé vált szőlés szerint — láthatatlan, de nagyértékű exportot jelent. A belső vándorforgalomnak elsősorban kulturális jelentősége van: „ismerd meg hazádat!” Kétségtelen, hogy a belső forgalomban történő utazások és megmozdulások is jelentenek valaminő munkalehetőségeket a vendégiparnak. Eszerint a vendégipar munkalehetőségeinek fokozása, sok esetben minden hatósági jóakarat mellett is, meglehetősen korlátozott valami. A vendégipar sorsán tehát csak úgy lehetne segíteni, ha terheit enyhítenék. Nagyon unalmas lenne ezeket, amikről annyit beszélünk, újra felsorolni és azok létjogosultságát, arányosságát firtatni.

Válságos helyzetben vagyunk, alig-alig élünk és nagy szerényen már azzal is beérnénk, hogy ha egy olyan intézkedés, vagy nyilatkozat történne, hogy az illetékes tényezők kimondanák azt, hogy a vendéglátó iparosok újabb terhekkel — még szoci-

ális reformok címén sem — nem terhelhetők meg!

Nem vonjuk kétségbe a közelmúltban életbe lépett szociális reformok helyes és jogosult voltát, azonban az időket nem láttuk ezek bevezetésére alkalmasoknak. Sajnos, aggodalmaink azóta java-részt beigazolódtak, ezek ellenére is igyekeztünk az új helyzethez alkalmazkodni és végrehajtani mindazt amire bennünket a törvény kötelez.

Igéretek özönét halljuk jobbról és balról, de ahogy a legkülönbözőbb nyilatkozatokat figyeljük, azt látjuk, hogy bár az iparosságról és annak egyes ágairól történik említés, a vendéglátó iparok szóba se kerülnek. Mi vagyunk a legtürelmesebb objektumok, akik nem tiltakoznak, akik szó nélkül vesznek mindent tudomásul és mindent viselnek.

Hát hiszen mi nem az ígéretek reklamáljuk, amelyek a politikai harcok hevében elhangzanak és feledésbe merülnek, inkább tetteket szeretnénk látni, amelyek valóra válnak és segítséget jelentenek a magyar vendégiparnak.

Felhívás

az iparosnyugdíj kérdő- íveinek visszaküldésére

Körlevéllel fordultunk az ipartestület tagjaihoz, hogy a körlevélhez mellékelt és az Ipartestület Országos Központja által kibocsájtott iparosnyugdíj kérdőíveket töltsék ki és juttassák vissza az ipartestülethez. Ezen kérésünket hivatalos lapunkban is megismételtük. Ennek ellenére a felhívásnak csak kevesen tettek eleget, már pedig statisztikai adatok nélkül az iparosnyugdíj törvényhozási rendezése nem valósítható meg.

Az IPOK körlevele nyomán hangsúlyozottan közöljük, hogy amiképpen a kérdőív lefejthető szelvényén is világosan olvasható, az adatgyűjtés kizárólag a nyugdíjbiztosítás és az iparosadóságok rendezésének céljaira szolgál, az IPOK az adatokat bizalmasan kezeli és az adatokat semmiféle más célra ki nem szolgálhatja. Megbízható és teljes, minden tagra kiterjedő statisztika nélkül a matematikai számításokat nem lehet megejteni: amíg a kormány nem tudja hány és milyen kora iparosa van az országnak, hány nő, hány nőtlen, hány a nevelésre és eltartásra szoruló iparosgyermek száma stb., addig a részletkérdésekről, jelesen az egyes iparosok által fizetendő hozzájárulásról beszélni sem lehet. Némelyek abban a tudatban vannak, hogy előrehaladottabb koruknál fogva amúgy sem részesülhetnek majd öregségi nyugellátásban. Az IPOK törekvése az, hogy az ilyen, a biztosítási korhatáron túl lévő iparosok részére segélyalapot kell létesíteni, amiből munkaképtelenségük beállta után, ha nem is nyugellátásban, de rendszeres segélyben fognak részesülni. Más iparosok fölényes gondolkozással, kézlegyintéssel vélik elintézni ez életbevágóan komoly kérdést azzal, hogy ugysem

**SZENT
ISTVÁN
CSALÁDI SÖR**

1 1/2 literes
zárt palackokban

a
Kőbányai Polgári Serlőzde
gyártmánya

lesz belőle semmi. A mostani reformkorszakban a kormány is át van hatva a szociális segítségességtől, amit eléggé bizonyítanak a munkás-ság sorsának javítására irányuló sorozatos kormányintézkedések. Soha olyan közel nem álltunk tehát saját ügyünk komoly megvalósulásához, mint most, s ha az IPOK erőfeszítése ezuttal is sikertelen marad, kizárólag az olyan káros magatartásnak lehet majd tulajdonítani, amilyent az akadályoskodó és gáncsoskodó iparosok követnek nemtörődömségükkel.

Felkérjük tehát mindazokat, akik a megküldött kérdőívet még nem küldötték vissza, hogy azt haladéktalanul töltsék ki és azonnal küldjék meg az ipartestületnek, hogy azokat az IPOK-hoz továbbíthassuk. Ha valakinek kérdőíve elkallódott volna, kaphat másikat az ipartestületben.

Az IPOK balatonfüredi nyaraltatási akciója

Az Ipartestületek Országos Szövetsége, mint minden évben, úgy az idén is, kedvezményes nyaraltatást nyújt tagjainak a hévizi és a balatonfüredi fürdőkben.

A hévizi nyaraltatási akció részleteit lapunk múlt számában ismertettük.

A balatonfüredi üdülést szintén két csoportba osztották be:

I csoport: május 15 — június 12. Jelentkezési határidő: május 1.

II. csoport június 15 — július 13. Jelentkezési határidő: június 1.

III csoport: július 15 — augusztus 12. Jelentkezési határidő: július 1.

IV. csoport: augusztus 15 — szept. 12. Jelentkezési határidő: augusztus 1.

V. csoport: szeptember 15 — október 13. Jelentkezési határidő: szeptember 1.

VI. csoport: október 15 — november 12. Jelentkezési határidő: október 1.

VII. csoport: november 15 — december 13. Jelentkezési határidő: november 1.

A balatonfüredi nyaraltatás 5. és 6. csoportjába kizárólag a szegénysorsu és a díjak fizetésére képtelen iparosok kerülnek, míg a fizetőket a többi csoportokba osztják be. A négy hétre beutaltak 89.60 pengő, a két hétre beutaltak 44.80 pengőt tartoznak ellátási díjra a beutalással egyidejűleg lefizetni.

A jelentkezők kérelmeiket az Ipartestület Előjáróságának vagy Elnökségének véleményével ellátva terjesszék elő úgy a hévizi, mint a balatonfüredi nyaraltatást illetően, mert ilyen igazolás nélkül az IPOK a kérelmet nem veheti figyelembe.

Részletes felvilágosítást az ipartestületi iroda nyújt.

PASCHKA ÉS TÁRSA

NAP- ÉS ESŐVÉDŐ
PONYVASZERKEZETEK

GYORSBÁRATÓ ALÁTÁMASZTÁS NÉLKÜL
NAP- ÉS VIZÁLLO PONYVÁVAL

KERTEKBEN
TERRASZOKRA

ALIGALAN KÖLTSÉGVETÉS · OLCSÓ ÁRAK · ELSŐRENDŰ MUNKA

REFERENCIÁK A TÖLÖDALON

A családi pénztárak eddigi működése

A nyolc szakmai családi pénztár immár túl van az első hullámon, az igénybejelentésen s ezek feldolgozásán. El kell ismerni, hogy az organizáció várakozáson felül sima s teljes mértékben alkalmazkodik a kereskedő és iparos vállalkozói élet gyors követelményeire. Február 1. és 20. közötti időben nem kevesebb, mint 120.000 igénybejelentés feldolgozása történt meg a nyolc pénztár részéről s az eredmény szerint elismertek 94.000 igényt, nem kevesebb, mint 170.000 gyermekkel. Az igényelismertést rögtön követte a járandóságok fizetése is s ennek megfelelően még február hónapban folyósítottak 94.000 családapa kezébe nem kevesebb, mint 861.041 pengőt.

Tekintve azt a körülményt, hogy a vonatkozó törvény kihirdetése m. é. december 30-ával történt és a családi pénztárak szervezete már január első napjaiban működött is — ami nagyon gondos és teljes körűtekintéssel történt előkészítés után lehetséges, — igazán kielégítő. Az első negyedévi részlet fejében eddig befolyt összeg mintegy 3.6 millió pengő.

Az egyes pénztárakhoz befolyt összegek jóval meghaladják a szükségletet és jelentős tartalékaik vannak. Nézetünk szerint nincs szükség arra, hogy felesleges tartalékolásokat eszközöljenek, mert az ipar ma nincsen abban a helyzetben, hogy a szükségesnél nagyobb terhet viseljen és ezért, ha már tiszta kép áll az illetékesek előtt, úgy újból szabályozni kell a viselendő terhek mérvét.

és XV. ügyosztálya munkálatainak felülvizsgálására pedig *Morvay Endre* alpolgármester kapott megbízást. Egyébként az első (elnöki) ügyosztályt *Keil Tibor* dr., a II. (ut- és csatornaépítési) ügyosztályt *Király Kálmán*, a III. (városrendezési és magánépítési) ügyosztályt vitéz *Becske Kálmán*, a IV., (közjogi katonai és illetőségi) ügyosztályt *Szepesváry Pál* dr., az V. (közlekedési) ügyosztályt báró *Babarczy István* dr., a VI. (pénzügyi) ügyosztályt *Beliczay Imre* dr., a VII. (közoktatási) ügyosztályt *Horony-Pálffy Aurél* dr., a VIII. (közélelmészeti) ügyosztályt *Rosta János* dr., a IX. (közjótékonyági és szocialpolitikai) ügyosztályt *Havlin Károly* dr., a X. (közegészségügyi és köz. tisztasági) ügyosztályt *Salamon Géza* dr., a XI. (városgazdasági) ügyosztályt *Kovács házy Vilmos*, a XII. (vízvezetési és világítási) ügyosztályt *Farkas Ákos* dr., a XIII. (magasépítési) ügyosztályt *Friedrich Lajos*, a XIV. (közművelődés, művészeti és légoltalmi) ügyosztályt *Némethy Károly* dr. s végül a XV. (ipari és kereskedelmi) ügyosztályt *Felkay Ferenc* dr. tanácsnok vezeti. Iparunkat legközvetlenebbül az ipari és kereskedelmi ügyosztály vezetése érdekli, amelynek vezetője *Felkay Ferenc* dr. tanácsnok lett. *Felkay* tanácsnok a múltban rövid ideig már vezette ezt az osztályt és ez idő alatt iparunk iránt nagy megértést és jóindulatot tanúsított. Még vagyunk győződve, hogy tőle továbbra is remélhetjük jogos érdekeink támogatását. A testület elnöksége levélben üdvözölte *Felkay* dr-t, új beosztása alkalmából.

Az áralakulás ellenőrzésével kapcsolatos új rendelkezések

Az áralakulás hatályosabb ellenőrzéséről szóló rendeletet a kormány 4110—1939. sz. rendeletével kiegészítette és módosította. Ezzel kapcsolatban e rendelet azon fontos intézkedésére hívjuk fel az érdekelteket iparosok és kereskedők figyelmét, amely szerint a kormánybiztos hatáskörébe tartozik a legkisebb árak, illetőleg díjak megállapítása is — ide nem értve a legkisebb munkabéreket — és ehhez képest az alaprendelet büntető rendelkezéseit alkalmazni kell arra is, aki a kormánybiztosnak a legkisebb árak, vagy díjak megállapítására vonatkozó rendelkezéseit megszegi.)

Új tejrendelet

jelent meg a tej értékesítése tárgyában kiadott rendelet kiegészítésére. A rendelet kimondja, hogy a földművelésügyi miniszter minden tejipari vállalathoz a szükségeshez mértén egy vagy több állandó ellenőrt rendelhet ki. Az állandó ellenőr a tejipari vállalatokhoz beszállított és onnan elszállított tejet és tejterméket mind mennyiség, mind minőség szempontjából ellenőrzi. Az ellenőrök közhivatalnoki felelősség mellett járnak el és a büntető törvények alkalmazása szempontjából hatósági közegnek tekintendők. Az ellenőrök kötelesek a tudomásukra jutott üzleti vagy üzemi titkot hivatali titokként megőrizni. A földművelésügyi miniszter a rendelet értelmében megállapíthatja azt az összeget, melyet a főváros területén lévő tejipari vállalatok és tehenészetek, valamint a tejbehozatai igazolvánnyal rendelkezők a tej jobb

P

Pénzt hoz;

*biztos hasznot hajt az az árú
amellyel mindig megelegedettek
a vevők*

Franck
KAVÉPÖTLÉK

Kneipp
MALÁTA KAVÉ

Gschwindt-féle

Aqua vitae és egyéb likörkülönlegességek, főzelék és gyümölcs-konzervek

minőségének biztosításával kapcsolatos kiadások céljaira kötelesek fizetni. Ez az összeg a tej után literenkint 1.05 fillért meg nem haladhat. A rendelet értelmében, amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő, aki a kirendelt ellenőröknek a megbízással kapcsolatos működését akadályozza, vagy megüsitja és az az ellenőr, aki a megbízásánál fogva tudomására jutott üzleti vagy üzemi titkot a maga vagy más számára felhasználja. A földművelésügyi miniszter a rendeletnek a székesfővárosra vonatkozó rendelkezéseit fokozatosan egészben vagy részben az ország egyéb területére is kiterjesztheti. A rendelet hatálybalépésének napját a földművelésügyi miniszter állapítja meg és ő is hajtja végre a rendeletet.

Fekete-bár és kakaó-bár

A „Magyar Főváros” írja: A fekete-bár az espresso, a Budapesten új típusú üzlet, amely a Belvárosban kezdődött és má ott tart, hogy már tizenhét van belőle. Kezdetben tisztára fekete-bár volt, de ma már kiterjedésedik cukrászdává, kávéházzá, büffévé, ahogy ez már szokás nálunk, ahol mindenki azt szereti árulni, ami másnak az üzlete. A kávésok már mozgalmat indítottak az espresso túltengés ellen s ez a mozgalom most új tápot kapott a kereskedelemügyi miniszternek a vendéglátó ipar szabályozására készült rendelettervezete kapcsán, melyre vonatkozóan, mint ismeretes, állást foglalt a polgármester is. Így került a vendéglátó ipar egész komplexumával együtt az espresso a főváros kereskedelmi és ipari szakbizottsága ülése elé. Tóth Gábor bizottsági tag, a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének elnöke, aki a vendéglátó ipar minden ágában a képesítéshez kötést kívánta, az espressokkal is foglalkozott. Hangsúlyozta a fokozottabb ellenőrzés szükségességét, azzal, hogy ez a most már gombamódra elterjedő üzletág nem elégszik meg a kávéfőzéssel és kiszolgálásával, hanem valósággal büffé-jelleget ölt, sőt vendéglővé kezd átformálódni. S ugyanakkor, amikor az espressonak keresztelt kávé-bárok ellen megindult a mozgalom, egy nálunk új ötletről hallunk: a kakaó-bárról. Hivatásához illően a Magyar Élelmiszer Ujság azzal foglalkozik, hogy a csokoládégyárak, amikor kakaóbabból kipréselt kakaóvaját feldolgozzák, a kakaóport alig tudják értékesíteni. Franciaországban, Svájcban és Hollandiában erős kakaópropaganda van, amit nálunk is meg kellene csinálni. A kávé és tejfőzés bemutatása és a kóstolók mellett a legjobb propaganda lenne a kakaó-bár az espresso-szalónok mintájára. Ösztönzésül megemlíti a lap, hogy Londonban tej-bárok is vannak. A magunk részéről azt hisszük, bármily türelemmel nézzük az espressok elharapózását, nincs semmi szükség azok új fajtáira.

Hattyu gőzmosó és fehérnemű kölcsönző vállalat
száraz vegytisztítás és festés
Budapest VII., Klauzál utca 8. Telefon 138-559
Az ország legnagyobb gőzmosó üzeme, legmodernebbül berendezve! Legkíméletelesebb mosási rendszer.

Newyorki világkiállítás és a magyar idegenforgalom

Newyorki világkiállítás és a magyar idegenforgalom

Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal tárgyalásokat folytatott a newyorki világkiállítás rendezőségével. A tárgyalások alatt elhatározták, hogy Magyarország idegenforgalmi propaganda-anyagával vesz részt a kiállításon. Természetesen a főváros idegenforgalmi propagandaanyagát is kiküldik és a világkiállítással kapcsolatban felterjesztik. Az Országos Idegenforgalmi Hivatalnak a főváros a kiállításon való részvétel költségeihez 25 ezer pengőt utalt át, mint a főváros hozzájárulását.

Megváltozott a kávébahozatal márka-font aránya

A Külkereskedelmi Hivatal méltányolta azt a körülményt, hogy a németországi tranzitókereskedők nem tudnak kellő mennyiségű és minőségű kávévet szállítani a budapesti importőröknek és ezért úgy intézkedett, hogy minden olyan német márkáért vásárolt kávévételnél, amelyet a múlt évi december 12. után kötöttek, az eddigi 1:40 arány helyett 1:15 font-márka arány lép életbe. Más gyarmatárunknál az arány egyelőre nem változik meg. Ellében módosította a Külkereskedelmi Hivatal a brazil kávé és a finom kávé mennyisége között fennállott arányt. Eddig ugyanis a behozott kávé-mennyiség 5/6 része volt brazil származású, míg 1/6 része finomfajtájú. Ezentúl 11/12 rész brazil kávé mellett 1/12 rész finom, jobb minőségű kávé lehet Magyarországra behozni.

A tejszinárusítást eltiltották — Németországban

Rendelet jelent meg Németországban, amely magánhasználatra eltiltja a tejszin árusítását. A rendelet megokolása az, hogy minden tejszin csak vajkészítéshez szolgálhat, hogy elejét lehessen venni a vajhiány növekedésének.

Ugrásszerűen emelkedett a magyar paprika fogyasztása Amerikában

Egy legutóbb megjelent amerikai szaklap, az *American Spice Trade Association* adatai szerint az Észak-Amerikai Egyesült Államok 1937. évben összesen 6,846.095 font paprikát importáltak. 1938-ban a bevétel lényegesen csökkent, mert ebben az évben — ugyanezen lap adatai szerint — már csak 4,15.571 font volt a bevétel. Ebből a bevételből 1937. évben Magyarországra 15.682 q, vagyis 3,450.040 font esik, tehát a bevételnek 50 százaléka, 1938. évben Magyarország bevételének az aránya még ked-

vezőbben alakul, mert 15.599 métermáza, vagyis 3.431.780 font esik magyarországi fűszerpaprikára, vagyis az egész bevételnek 76 százaléka.

Zsir helyett cukrot ajánlanak a német fogyasztóknak

Berlinből jelentik: A német lapok nagy propagandát indítottak a zsirfogyasztás csökkentése érdekében. A lapok rámutatnak arra, hogy a kalács, puding és cukor éppen olyan tápláló, mint a zsír s főleg az egészséges cukorfogyasztásra hívják fel a lakosság figyelmét, mert azt Németországban óriási mennyiségben állítják elő.

Szabályozzák az espressók üzletkörü.

A városházán sorozatos tanácskozások voltak az elmúlt napokban a vendéglátó üzemek képesítéséhez kötésének ügyében. A legtöbb szó a sok espressóról esett, amelyet a polgármester szabad iparnak kíván deklarálni. Az ipari szakbizottság ülésén azután az az álláspont alakult ki, hogy minden vendéglátó üzemet, beleértve az espressokat is, képesítéshez kell kötni és szabad iparnak csak a kifőzés maradhat meg.

Az espressók ügyében most újabb események várhatók. Bizottsági tagokból álló szakbizottság száll ki a fővárosi espressókba annak megállapítására, hogy az espressók valóban csak kávéméréssel foglalkoznak-e? A legtöbb espresso ellen ugyanis azt hozták fel, hogy nemcsak kávéméréssel foglalkozik, hanem az üzlet büffészerűen van berendezve és a büffékben szokásos cikkeket is árulja. Az a terv, hogy az espresso üzletkorét szabályozni fogják s a jövőben mást nem szolgáltathatnak ki, mint azokat az élelmiszereket, amelyek kávémérésekben kaphatók.

A segéd- és mestervizsgálatokon felmerült panaszok

Az utóbbi időben ismételten érkeztek panaszok az IPOK-hoz, melyek a segéd-, illetve mestervizsgák jelenlegi rendszerét kifogásolták.

Egyes kifogások szerint a vizsgálatok sok helyütt a kellő alaposságot és egyöntetűséget nélkülözik, tömegvizsga jellegével bírnak, nem mindentölti be az iparos érdekltség az öt méltán megillető fontos szerepet a vizsgálatok megejtésénél stb. A felmerült panaszok összegyűjtése és kellő rendszerbe foglalása céljából felkérte a Központ az ipartestületeket, hogy külön e tárgyban előjárásági ülést hívjanak egybe s ott felmerült észrevételeket minden más üggyel különválasztva, 30 napon belül közölik az IPOK-kal.

Nyolcszáz évre elegendő a sónk

Az aknaszlatinai bányák a Tisza kanyarulatában fekszenek és az ártér talaja mintegy 30 méter vastagságban kavicsréteg. Most nyertük vissza ezeket a bányákat. Ennek következtében nagy az átszivárgás a sóbányák felé, a vizet mindössze egy

Fűzfótelek (teraszra) új P4.80

Kerti butorok

billiárdasztalok

(behúzás — javítás). Kuglifelszerelés
üveg — porcellán legolcsóbban
Fried Király utca 44.
Kölcshözés!

aránylag vékony agyagréteg választja el a sötömből. A víz legutóbb 1903—1904-ben tört be a bányába nagyobb mértékben és kiváló bányamérnökeink szakszerű munkája háritotta el a nagyobb veszedelmet. Az aknaszlatinai sókészlet mintegy 20 millió tonna lehet, de ezenfelül még további 50 millió tonnat rejtenek magukban a Gánya, Nyágova, Neresznice, Sándorfalva és Huszt—Baranya környéki telepek. Lóczy Lajos egyetemi tanár, a Földtani Intézet igazgatója szerint sóellátásunk legalább nyolcszáz évre biztosítva van.

Zwack Likörgyár

elsőrangu gin-t, whisky-t, vermuthot, kész coctailt (s tokaji borból főzött Brandy-, (Konyak) hoz forgalomba, amelyet bármely külföldi hasonló itallal egyenértékűnek ajánl a kartársak figyelmébe. Fenti öt cikk sok külföldi márakánál még jobb is. Mixeléshez páratlanok. Kérjen coctail receptet! Kecskeméti Barackpálinkája a legjobb a maga nemében! Unicum versenyen kívül.

Tapétázás,

diszfestés és mázolás a legpazarabb kivitelben, emellett igen jutányos áron *Hantos Testvérek* cégnél (VI. Hern. Ede u. 5.) Ipartestületünk évtizedek óta kizárólagos szolgáltójánál.

„Chromo” játékkártyák

ugy minőségileg, mint árban teljesen versenyképeseknek bizonyultak és az elmúlt év alatt igen sok kartársunk vezette be üzemében ezt az új márkát vendégeik teljes meglégedésére. — Gyártja: CHROMO Magy. Ált. Papirgyár Rt. Budapest, X. Füzér u. 37—39. szám.

JAZZ-, SZALON. ÉS MAGYAR ZENÉT játszó érettségizett fiatalemberekből álló zenekar állandó, vagy nyári üzletet keres. Valamennyien képzett zenészek. Cim a testület irodájában.

LEÉPITETT TISZTVISELŐ — husz éves könyvelői gyakorlattal elhelyezkedést keres. Akár állandó állást, esetleg órákonyvelést is vállal. Cim a testület irodájában.

Ajánlok mindennemű üveg, porcellán és zománcedényeket legelőnyösebb áron. Gács edénybolt. Állandó edénykölcshözés. Budapest, VIII. Ór ucca 4. Telefon: 33-66-44.

Gschwindt-féle

Aqua vitae és egyéb likörkülönlegességek, főzelék és gyümölcskonzervek

minőségének biztosításával kapcsolatos kiadások céljaira kötelesek fizetni. Ez az összeg a tej után literenkint 1.05 fillért meg nem haladhat. A rendelet értelmében, amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő, aki a kirendelt ellenőröknek a megbízással kapcsolatos működését akadályozza, vagy megghiúsítja és az az ellenőr, aki a megbízatásánál fogva tudomására jutott üzleti vagy üzemi titkot a maga vagy más számára felhasználja. A földművelésügyi miniszter a rendeletnek a székesfővárosra vonatkozó rendelkezéseit fokozatosan egészben vagy részben az ország egyéb területére is kiterjesztheti. A rendelet hatálybalépésének napját a földművelésügyi miniszter állapítja meg és ő is hajtja végre a rendeletet.

Fekete-bár és kakaó-bár

A „Magyar Főváros” írja: A fekete-bár az espresso, a Budapesten új típusú üzlet, amely a Belvárosban kezdődött és ma ott tart, hogy már tizenhét van belőle. Kezdetben tisztára fekete-bár volt, de ma már kiterébélyesedik cukrászdává, kávéházzá, büffévé, ahogy ez már szokás nálunk, ahol mindenki azt szereti árulni, ami másnak az üzlete. A kávéskók már mozgalmat indítottak az espresso túltengés ellen s ez a mozgalom most új tápot kapott a kereskedelemügyi miniszternek a vendéglátó ipar szabályozására készült rendelettervezete kapcsán, melyre vonatkozóan, mint ismeretes, állást foglalt a polgármester is. Így került a vendéglátó ipar egész komplexumával együtt az espresso a főváros kereskedelmi és ipari szakbizottsága ülése elé. Tóth Gábor bizottsági tag, a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének elnöke, aki a vendéglátó ipar minden ágában a képesítéshez köztét kívánta, az espressokkal is foglalkozott. Hangsúlyozta a fokozottabb ellenőrzés szükségességét, azzal, hogy ez a most már gombamódra elterjedő üzletág nem elégszik meg a kávéfőzéssel és kiszolgálásával, hanem valósággal büffé-jelleget ölt, sőt vendéglővé kezd átformálódni. S ugyanakkor, amikor az espressonak keresztelt kávé-bárók ellen megindult a mozgalom, egy nálunk új ötletről hallunk: a kakaó-bárról. Hivatásához illően a Magyar Élelmiszer Ujság azzal foglalkozik, hogy a csokoládégyárak, amikor kakaóbabból kipréselt kakaóvaját feldolgozzák, a kakaóport alig tudják értékesíteni. Franciaországban, Svájcban és Hollandiában erős kakaópropaganda van, amit nálunk is meg kellene csinálni. A kávé és tejfőzés bemuta-

Hattyu gőzmosó és fehérnemű kölcsönző vállalat

száraz vegytisztítás és festés

Budapest VII., Klauzál utca 8. Telefon 138-559

Az ország legnagyobb gőzmosó üzeme, legmodernebbül berendezve! Legkíméletelesebb mosási rendszer.

tása és a kóstolók mellett a legjobb propaganda lenne a kakaó-bár az espresso-szalónok mintájára. Ösztönzésül megemlíti a lap, hogy Londonban tej-bárók is vannak. A magunk részéről azt hisszük, bármily türelemmel nézzük az espressók elharapózását, nincs semmi szükség azok új fajtáira.

Newyorki világkiállítás és a magyar idegenforgalom

Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal tárgyalásokat folytatott a newyorki világkiállítás rendezőségével. A tárgyalások alatt elhatározták, hogy Magyarország idegenforgalmi propaganda-anyagával vesz részt a kiállításon. Természetesen a főváros idegenforgalmi propagandaanyagát is kiküldik és a világkiállítással kapcsolatban felterjesztik. Az Országos Idegenforgalmi Hivatalnak a főváros a kiállításon való részvétel költségeihez 25 ezer pengőt utalt át, mint a főváros hozzájárulását.

Megváltozott a kávébahozatal márka-font aránya

A Külkereskedelmi Hivatal méltányolta azt a körülményt, hogy a németországi tranzitókereskedők nem tudnak kellő mennyiségű és minőségű kávé szállítani a budapesti importőröknek és ezért úgy intézkedett, hogy minden olyan német márkáért vásárolt kávévételnél, amelyet a múlt évi december 12. után kötöttek, az eddigi 1:40 arány helyett 1:15 font-márka arány lép életbe. Más gyarmatárunknál az arány egyelőre nem változik meg. Ellében módosította a Külkereskedelmi Hivatal a brazil kávé és a finom kávé mennyisége között fennállott arányt. Eddig ugyanis a behozott kávé-mennyiség 5/6 része volt brazil származású, míg 1/6 része finomfajtájú. Ezentúl 11/12 rész brazil kávé mellett 1/12 rész finom, jobb minőségű kávé lehet Magyarországra behozni.

A tejszinárusítást eltiltották — Németországban

Rendelet jelent meg Németországban, amely magánhasználatra eltiltja a tejszin árusítását. A rendelet megokolása az, hogy minden tejszin csak vajkészítéshez szolgálhat, hogy elejét lehessen venni a vajhiány növekedésének.

Ugrásszerűen emelkedett a magyar paprika fogyasztása Amerikában

Egy legutóbb megjelent amerikai szaklap, az *American Spice Trade Association* adatai szerint az Észak-Amerikai Egyesült Államok 1937. évben összesen 6,846.095 font paprikát importáltak. 1938-ban a bevétel lényegesen csökkent, mert ebben az évben — ugyanezen lap adatai szerint — már csak 4,15.571 font volt a bevétel. Ebből a bevételből 1937. évben Magyarországra 15.682 q, vagyis 3,450.040 font esik, tehát a bevételnek 50 százaléka, 1938. évben Magyarország bevételének az aránya még ked-

vezőbben alakul, mert 15.599 métermáza, vagyis 3,431.780 font esik magyarországi fűszerpaprikára, vagyis az egész bevételnek 76 százaléka.

Zsir helyett cukrot ajánlanak a német fogyasztóknak

Berlinből jelentik: A német lapok nagy propagandát indítottak a zsirfogyasztás csökkentése érdekében. A lapok rámutatnak arra, hogy a kalács, puding és cukor éppen olyan tápláló, mint a zsír s főleg az egészséges cukorfogyasztásra hívják fel a lakosság figyelmét, mert azt Németországban óriási mennyiségben állítják elő.

Szabályozzák az espressók üzletkörét

A városházán sorozatos tanácskozások voltak az elmúlt napokban a vendéglátó üzemek képesítéséhez kötésének ügyében. A legtöbb szó a sok espressóról esett, amelyet a polgármester szabad iparnak kíván deklarálni. Az ipari szakbizottság ülésén azután az az álláspont alakult ki, hogy minden vendéglátó üzemet, beleértve az espressokat is, képesítéshez kell kötni és szabad iparnak csak a kifőzés maradhat meg.

Az espressók ügyében most újabb események várhatók. Bizottsági tagokból álló szakbizottság száll ki a fővárosi espressókba annak megállapítására, hogy az espressók valóban csak kávéméréssel foglalkoznak-e? A legtöbb espresso ellen ugyanis azt hozták fel, hogy nemcsak kávéméréssel foglalkozik, hanem az üzlet büffészerűen van berendezve és a büffékben szokásos cikkeket is árusítja. Az a terv, hogy az espresso üzletkört szabályozni fogják s a jövőben mást nem szolgáltathatnak ki, mint azokat az élelmiszereket, amelyek kávémérésekben kaphatók.

A segéd- és mestervizsgálatokon felmerült panaszok

Az utóbbi időben ismételtén érkeztek panaszok az IPOK-hoz, melyek a segéd-, illetve mestervizsgák jelenlegi rendszerét kifogásolták.

Egyes kifogások szerint a vizsgálatok sok helyütt a kellő alaposságot és egyöntetűséget nélkülözik, tömegvizsga jellegével bírnak, nem mindentölti be az iparos érdekltség az öt méltán megillető fontos szerepet a vizsgálatok megejtésénél stb. A felmerült panaszok összegyűjtése és kellő rendszerbe foglalása céljából felkérte a Központ az ipartestületeket, hogy külön e tárgyban előjárásági ülést hívjanak egybe s ott felmerült észrevételeket minden más üggyel különválasztva, 30 napon belül közölnék az IPOK-kal.

Nyolcszáz évre elegendő a sónk

Az aknaszlatinai bányák a Tisza kanyarulatában fekszenek és az ártér talaja mintegy 30 méter vastagságban kavicsréteg. Most nyertük vissza ezeket a bányákat. Ennek következtében nagy az átszivárgás a sóbányák felé, a vizet mindössze egy

Fűzfótelek (teraszra) új P4.80

Kerti butorok

billiárdasztalok

(behúzás — javítás). Kuglifelszerelés
üveg — porcellán legolcsóbban
Fried Király utca 44.
Kölcshözés!

aránylag vékony agyagréteg választja el a sötömből. A víz legutóbb 1903—1904-ben tört be a bányába nagyobb mértékben és kiváló bányamérnökeink szakszerű munkája háritotta el a nagyobb veszedelmet. Az aknaszlatinai sókészlet mintegy 20 millió tonna lehet, de ezenfelül még további 50 millió tonnat rejtenek magukban a Gánya, Nyágova, Neresznice, Sándorfalva és Huszt—Baranya környéki telepek. Lóczy Lajos egyetemi tanár, a Földtani Intézet igazgatója szerint sóellátásunk legalább nyolcszáz évre biztosítva van.

Zwack Likörgyár

elsőrangu gin-t, whisky-t, vermuthot, kész coctailt és tokaji borból főzött Brandy-, (Konyak) hoz forgalomba, amelyet bármely külföldi hasonló itallal egyenértékűnek ajánl a kartársak figyelmébe. Fenti öt cikk sok külföldi márakánál még jobb is. Mixeléshez páratlanok. Kérjen coctail receptet! Kecskeméti Barackpálinkája a legjobb a maga nemében! Unicum versenyen kívül.

Tapétázás,

diszfestés és mázolás a legpazarabb kivitelben, emellett igen jutányos áron *Hantos Testvérek* cégnél (VI. Hern. Ede u. 5.) Ipartestületünk évtizedek óta kizárólagos szolgáltójánál.

„Chromo” játékkártyák

ugy minőségileg, mint árban teljesen versenyképeseknek bizonyultak és az elmúlt év alatt igen sok kartársunk vezette be üzembé ezt az új márkát vendégeik teljes meglégedésére. — Gyártja: CHROMO Magy. Ált. Papirgyár Rt. Budapest, X. Füzér u. 37—39. szám.

JAZZ-, SZALON. ÉS MAGYAR ZENÉT játszó érettségizett fiatalemberekből álló zenekar állandó, vagy nyári üzletet keres. Valamennyien képzett zenészek. Cim a testület irodájában.

LEÉPÍTETT TISZTVISELŐ — husz éves könyvelői gyakorlattal elhelyezkedést keres. Akár állandó állást, esetleg órákonyvelést is vállal. Cim a testület irodájában.

Ajánlok mindennemű üveg, porcellán és zománcedényeket legelőnyösebb áron. Gács edénybolt. Állandó edénykölcshözés. Budapest, VIII. Ór ucca 4. Telefon: 33-66-44.

STUDIUM**dákó és
írókréta**

Gyártja

**Budapesti Kréta, Vegyészeti Gyar
és Keresk. Rt.**Kapható: Telefon 186-351 és 189-423
Budapesti Kávésok Áruforgalmi R.-T.

Ipari és közigazgatási hírek

*Aki már önálló volt és iparát megszüntette, de
újából önállósul — mestervizsgát tartozik tenni.*

Az iparügyi miniszter 21.351—1938. Ip. M. szám alatt igen fontos elvi jelentőségű döntést hozott arról: mi az eljárás, ha az iparos, aki az 1936—VII. tc. előtt már önálló volt, de iparigazolványát visszaadta és most ismét önállósítani akarja magát. A miniszter döntését az tette szükségessé, hogy ilyen esetekre nézve állították azt, hogy itt szerzett jogról, illetve szerzett jognak folytatásáról van szó. A miniszter döntése most eloszlatta a kételyeket, amennyiben a törvény rendelkezései nek megfelelően megállapítja, hogy az ilyen iparos is köteles mesterlevelet felmutatni s csak ennek alapján lehet részére az iparigazolványt kiadni. Egyben rendelkezett a miniszter atekntetben is, hogy a törvényhely téves magyarázásának alapján eddig kiadott iparigazolványokat felül kell vizsgálni, záros határidőn belül a mesterleveleket produkálni, mert ellenesetben a kiadott iparigazolványok hatályukat veszítik. A miniszter megállapította azt is, hogy amennyiben rendkívüli esetek adódnának, fenntartja magának a jogot ahhoz, hogy a mesterlevél beszerzése alól kivételesen felmentést adjon.

Csak a keresőképtelenség miatt eltartott szülőknek jár a baleseti biztosítástól járadék.

Az 1927:XXI. tc. 78. §-a szerint szülők részére járadék a tulnyomó eltartottság igazolása esetében is csak akkor állapítható meg, ha tulnyomó eltartású keresőképtelenségük miatt történt. Így tehát, ha bizonyított lenne is, hogy alpereseket

Pörkölt kávé keverékeink

közismerten elsőrendű minőségeit

keletindiából

b. hozott új különleges kávéfajokkal módosítottuk amiáltal azok finomsága még az eddiginél is jobban fokozódott.

Kérjen próbafőzéshez mintát

Kávésok Áruforgalmi Rt.-nél Budapest, VIII., József-körút 38.

Telefon: 139-277.

Saját pörkölő üzem

tulnyomólag az elhalt fiuk tartotta el, minthogy ez az eltartottságukat nem keresőképtelenségük tette szükségessé (az apa keresőképes, az anya 50 százalékban csökkent keresőképeségű), az eltartás ténye, kereseti igényüket egymagában nem alapoza meg.

Egyes ipari és kereskedelmi alkalmazottak eltartottai részére a munkaadó által fizetendő tartási hozzájárulás.

M. kir. 7777—1938. M. E. számú rendelet szerint a kereskedősegédek és kereskedelmi tisztviselők, üzletvezetők, továbbá olyan művezetők, akik állandóan legalább 10 alkalmazott munkáját irányítják (nem vonatkozik ez tehát a kereskedelmi segédmunkásokra és ipari munkásokra, valamint tanoncokra) a munkaadó vállalattól a következő segítyt kapják:

Havi fizetés esetén arra a hónapra, amelyben az alkalmazott bevonult, a teljes havi járandóságot, a további időre csak azon esetben, ha az alkalmazott legénységi állományban szolgál és az általa eltartottak részére az Előljárárság az igényjogosultságot megállapította, egy eltartott esetén a rendes havi járandóság 50 százalékát, minden egyes további eltartott után további 10—10 százalékot, de tisztviselő esetén legfeljebb P 100.—t, más személy esetén legfeljebb havi P 70.—t kell fizetni.

A heti fizetéseseknél (vállalatoknál kizárólag csak olyan művezetőkre vonatkozik, akik legalább tíz ember munkáját állandóan irányítják) kifizetendő arra a hétre és az azt követő hétre, amelyben az alkalmazott a rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonult, az alkalmazottnak tehát összesen kétheti járandósága. Ezen túl pedig, ha eltartottja van, egy eltartott esetén az alkalmazott járandóságának 50 százaléka, több eltartott esetén további

Kristály ásványos forrásvíz csak Szent Lukács védjeggyel eredeti

Két darab elsőrendű

billiárd asztalegyik forgatható **eladó** Budavár kávéházban
II. Széna tér 7. megtekinthető egész nap

10—10 százaléka a járandóságának, de legfeljebb havi P 70,— fizetendő ki.

Mivel a kereskedelmi segéd munkások, kocsi-sérők, stb. és az ipari munkások részére az Elöljáróságok által fizetendő rendkívüli családi segélyen kívül más segély előírva nincs, a munkaadó csak a ténylegesen leszolgált időre tartozik a bevonuló alkalmazott járandóságát kifizetni.

A tanonc munkaideje

Az iparügyi miniszter az egyik budapesti ipar-testületet felterjesztésére értesítette, hogy a 45—1939, a 47—1939. és a 49—1939. Ip. M. számú rendeletek rendelkezései — amennyiben az egyes rendelkezésekből más nem következik — a tanoncokra is vonatkoznak.

Nem érintik azonban a rendeletek az 1929—XII. tc. 117. §-ának negyedik bekezdésében foglalt azt a rendelkezést, amely szerint az iskola látogatására szükséges időt a gyermek és fiatakoru (tehát 18 éven aluli) tanoncok napi munkaidejébe be kell számítani. Nem érintik továbbá a rendeletek az 1884:XII. tc. 64. §-ának első bekezdésében foglalt azt a rendelkezést, amely szerint oly tanoncok, akik életük 14. évét be nem töltötték, naponként 10 órai keretben legfeljebb 8 órai, akik pedig a 14. évét már elérték, 12 órai keretben legfeljebb 10 órai tényleges munkára kötelezhetők, az iskolában töltött időt is beleértve, ezt a határt tehát a tanonc munkaideje abban az esetben sem haladhatja meg, ha azt egyébként az említett rendeletek lehetővé tennék. — (11.217—1939. Ip. M.)

Az iparügyi miniszter 13.360—1939. Ip. M. szám alatt kimondotta továbbá azt, hogy *nincsen olyan jogszabály*, amely szerint a leventegyakkorlattal töltött idő a leventeköteles munkaidejébe beszámít.

Megbüntettek egy munkaadót . . .

Az iparügyi miniszterium kiadásában megjelenő „Közgazdasági Értesítő” legújabb száma megírja, hogy egy ipari munkaadót a másodfoku rendőri büntető bíróság *bűnsnek mondott ki*, mert a legkisebb munkabéreket *feltüntető hirdetmény kifüggesztését elmulasztotta*. Ezt az ítéletet a Kihágási Tanács 531—1938. kih. sz. határozatával helybenhagyta.

A Kihágási Tanács ítéletével kapcsolatosan

Salgó gőzmosógár és fehérneműölcsonzó

A legmodernebb berendezés. Mosás lágyított vízben
VI, Vörösmarty ucca 54. — Pontos kiszolgálás
Olcsó árak! Telefon: 116-286

felhívjuk a figyelmet arra, hogy minden kereskedőnek és iparosnak, aki akárcsak egy kifutófiut is foglalkoztat üzletében, nyilvántartási könyvet kell vezetnie az alkalmazottak munkaidejéről és szabadságáról.

A nyilvántartási füzetbe be kell vezetni az alkalmazottak esetleges túlmunkáját, fizetését, a fizetésből bármilyen című történő levonást (Oti—Mabi, alkalmazotti kereseti adó stb.), szabadságidejét.

A rendelkezések betartását a hatóságok szigoruan ellenőrzik.

Szakkbavágó gyakorlat a képesítés nézőpontjából

Ipartörvényeink a tanoncidőt és a képesítés igazolásához szükséges segédi szakkbavágó gyakorlatot azért írják elő, hogy az önállósuló iparosok kellő felkészültséggel kezdhesék meg foglalkozásukat. Ezt csak azok szerezhetik meg, akik a tanoncidőt és a megszabott segédidőt a törvény szellemének megfelelően ténylegesen ki is használják. Ebből a megfontolásból kiindulva egyik ipar-testület tudakozására azt válaszoltuk, hogy annak a segédnek a szakkbavágó gyakorlata, aki a napnak csupán néhány óráján át, vagy a hetnek csak 2—3 apján dolgozik, a képesítés igazolása szempontjából nem tekinthető teljes értékűnek, mert az el-lentétben van a törvénynek nemcsak a betűjével, hanem a szellemével is. (33.669—1937.)

Tanoncszerződés felbontása. Az iparhatóság a tanoncszerződést a munkaadó vagy a tanonc, illetőleg törvényes képviselője kérelmére csak az 1922:XII. t. c. 98. és 99. paragrafusában felsorolt okok valamelyikének fennforgása esetében bonthatja fel a hivatkozott törvény 97. illetve 100. §-ában felsorolt okok valamelyike alapján azonban a tanviszont a munkaadó iparhatósági jogsegély nélkül saját elhatározásából bonthatja fel és az iparhatóságnak a munkaadó erre vonatkozó bejelentését egyszerűen tudomásul kell vennie. Az e §-ok alapján történt elbocsátás miatt támadt nézeteltérések esetében azonban a 78.000—1923. K. M. számú rendelet 164. §-a szerint a tanonc, illetve törvényes képviselője jogait az illetékes munkaügyi bíróság előtt érvényesítheti. (7950—1938. K. K. M.)

Egyesületek iparüzése. Valamely társaskörnek az a tevékenysége, hogy alkalomszerűen és önköltségi áron, tehát a keresetszerűség kizárásával ki-

Sós és édes, ROPOGÓS az idény süteményujdonsága

Készíti: **STEINER KEKSZGYÁR** Rendelés: **Telefon: 14-19-85.**

zárólag a tagjai részére vacsorát szolgál fel az iparszerűség ismérveit nem meríti ki, következésképpen ez a tevékenység iparjogositvány nélkül folytatható. (5573—1938. K. K. M.)

A legkisebb munkabér nem fizetése a fodrász-iparban.

Az I. foku rendőri büntetőbíróóság a fodrászmester terheltet az 52.000—1935. K. M. sz. rendelet 13. §-ának 5. pontja alapján megbüntette a következő megokolással:

A tanuk vallomásától bebizonyítottam láttam, hogy terhelt a fenti rendeletekben megjelölt kihágást elkövette, mert alkalmazottjának, a rendeletben megállapított két évet meghaladó gyakorlattal rendelkező férfi fodrászsegédnek járó 12 pengő heti fizetés helyett csak heti 4 pengőt fizetett. Az a megállapodás, hogy fenti összeg közti differenciáért a terhelt a segédjét a női fodrászmesterségre tanította volna, nem mentesíti terheltet a rendeletben előirt legkisebb munkabér kifizetése alól, mert az 52.000—1935. K. M. sz. rendelet 12 §-a semmisenek nyilvánít minden ellenkező megállapodást. A segéd munkakönyvéből megállapítottam, hogy 1936. évi augusztus hó 25-től 1936. évi október hó 23-ig volt terhelnél alkalmazva s ez alatt 9 szombati kifizetési napon nem kapta meg a rendeletben előirt legkisebb munkabért s ezen tényt, mint a kihágási cselekmények anyagi halmazatát súlyosbító körülménynek vettem.

A II. foku rendőri büntetőbíróóság helybenhagyta az I. foku ítéletet azzal a változtatással, hogy terheltet folytatólagosan elkövetett egyrendbeli kihágásban mondta ki bűnösnek, mert az 52.000—1935. K. M. sz. rendelet 3. bekezdése szerint a cselekmény mindenegyes érintett munkavállaló tekintetében képez külön-külön kihágást, nem pedig minden egyes bérfizetés tekintetében.

A Kihágási Tanács 5921—1937. kih. sz. végzésével a további fellebbezést hivatalból visszautasította.

Ipartestület szerepe a tanszerződés felbontásánál.

Az 1922:XIII. tc. 102 §-a, illetve annak végrehajtására vonatkozó 78.000—1923. K. M. számú rendelet 170. §-a az iparhatóságoknak, illetve az ipartestületeknek csak azt teszi kötelességükké, hogy amikor a tanviszony a tanonc hibáján kívül, a tanidő lejártá előtt szűnik meg és új tanszerződésre van szükség, a tanoncnak minden hátránytól megóvására törekedjenek. Ezen az alapon azonban nem kötelezhető az ipartestület arra, hogy a tanoncot elhelyezze, mert az ipartestület a tagjaira ilyen befolyást nem gyakorolhat.

A tanonc tényleges katonai szolgálata.

Nincsen olyan jogszabály, amely lehetővé tenné, hogy a tényleges katonai szolgálatra bevonult tanonc a tanonci gyakorlat el nem töltött tartamára való tekintet nélkül segédi vizsgára bocsáttassék, viszont a katonai szolgálat teljesítéséből kifolyólag a tanoncot hátrány nem érheti, ehhez ké-

pest katonai szolgálatának befejeztével csak a hátralevő tanidőt kell kitöltenie. (4699—1939. Ip. M.)

Az ipartestületi szék

kijelölt tagjai útján ellenőrzi azt, vajjon az ipartestület tagjai a náluk alkalmazott tanoncok és segédek foglalkoztatására vonatkozó rendelkezésekkel megtartják-e, ehhez képest az ellenőrző tisztségek ipartestületi tisztviselőkkel nem tölthetők be.

A művezető fogalmának meghatározása.

A művezető fogalmát pontosan meghatározza egyrészt a m. kir. Iparügyi Minisztérium 45.201—1938. számú rendelete, amely a következőképpen intézkedik:

„Ipari művezetők . . . azok, akiknek a termelő munka végzésében vezető szerep jut oly módon, hogy a felügyeletük alá beosztott legalább 20 munkavállaló munkáját irányítják és e közben tulnyomóan szellemi munkát végeznek.”

Ugyancsak az ipari művezetők fogalmának meghatározása tárgyában intézkedik a 45—1939. Ip. M. sz. rendelet, amely a következő intézkedést tartalmazza:

„. . . nem munkafelügyelettel megbízott személy az, aki ugyanolyan munkát, vagy ugyanolyan munkát is végez, mint a felügyeletére bízott munkavállaló.”

Az üzleti berendezés nem minősíthető foglalás alól kivett tárgynak.

A Közigazgatási Biróság a közelmúltban számos közérdeklődésre számotartó olyan határozatot hozott, amelyek bérleti ügyekkel vannak összefüggésben. Így többek között az egyik ítéletben kimondta a Közigazgatási Biróság, hogy az üzleti berendezés nem minősíthető a foglalás alól kivett tárgynak, mert ez nem a kisiparos műszere, hanem kereskedői felszerelés, amely a végrehajtás alól nincs kivéve.

Elvi döntés az özvegyi jogon folytatott ipar engedélyezéséről.

Az iparügyi miniszter elvi jelentőségű határozatot hozott, amelyben kimondta, hogy az iparigazolványok és iparengedélyek kiadását felfüggesztő rendelet hatálya nem alkalmazandó abban az esetben, amikor az elhunyt iparát az életben maradt házastárs gyakorolja tovább. Az életben maradt és ipart folytató házastársnak nem kell új iparengedélyt kérnie, mert az 1922:XII. tc. 7. §-a értelmében az elhalálozott iparos iparát az életben maradt házastárs újabb iparjogositvány nélkül, vagyis az elhunyt iparos nevére kiállított igazolvány, illetőleg iparengedély alapján folytathatja. Az özvegyi jogon folytatott iparra vonatkozó bejelentéseket tehát külön engedélyezés végett nem kell felterjeszteni az iparügyi minisztériumba, ha a bejelentés szabályszerűen megtörténik, hanem azt az iparhatóságnak egyszerűen tudomásul kell vennie.

Szolgálati viszony felmondása.

Kivonat a Kuria P. II. 478—1938. számú ítéletének indoklásából:

„Az 1910—1920. M. E. számú rendelet hatálya

alá eső alkalmazottakkal szemben — mint aminő a felperes is — az idézett rendelet 2. §-a értelmében a szolgálati szerződés csak írásban közölt előzetes felmondással mondható fel.

A felmondás csak a másik féllel való közléssel válik hatályossá. Az írásbeli felmondás az ellenféllel való közléssel válik hatályossá. Az írásbeli felmondás az ellenféllel való közlése pedig csak a felmondólevélnek a címzett részére történt kézbesítésével következik be. Az idézett rendelet 2. §-ának utolsó bekezdése értelmében a felmondás csak a hó utolsó napjára szólhat. Következésképp a felmondási határidő is a lejáratú hónap végétől visszafelé számítva csak akkor teljes, ha a felmondás az illető hó végéig történt. Az 1936. október 31-én postára adott felperesnek november 2-án kézbesített ajánlott levélben eszközölt hat havi felmondás határideje tehát csak november végétől kezdődően számítható és így annak lejáratá nem 1937. április 30, hanem 1937. május 31. napjára esik.

A felmondás egyoldalú jognyilatkozat, vagyis annak a szándéknak és elhatározásnak a kinyilatkoztatása, hogy a felmondó fél az alkalmaztatási viszonyt a megjelölt időpontban felbontja és megszünteti. A felmondásnak a címzettel való közlése folytán az ahhoz fűződő jogkövetkezmények tehát önmaguktól beállanak, anélkül, hogy ehhez a másik fél elfogadási nyilatkozatára szükség volna. Ezzel szemben azonban a felmondó fél ellenfele — ha csak a felmondáshoz határozottan hozzá nem járult — nincs elzárva attól, hogy a felmondás törvényellenes és jogosulatlan volta miatt a felmondó féllel szemben kárigényt érvényesíthessen.

Egymagából a körülményből nem lehet a felperesnek a felmondólevél tartalmához való hozzájárulására és a további igényeiről való lemondásra következtetni, hogy a felmondás közlésekor és a felmondási idő folyama alatt a felmondás szabályszerűsége ellen kifogást nem emelt, hanem a további egyhavi felmondási időre való igényét csak az alperes által megjelölt felmondási határidőnek 1937. április 30-án történt lejáratá és a szolgálatból való kilépése után, május első napjaiban jelentette be az alperes vezérigazgatójának.

Arra sem hivatkozhatik sikerrel az alperes, hogy a felperesnek e magatartása folytán esett attól a jogától, hogy a felperestől a további felmondási idő kitöltését követelhesse.

Az iparjogositvány hatályának a megszűnése

Az 1922:XII. tc. 72. §-ának első bekezdését alkalmazó állandó joggyakorlat szerint az iparjogositvány hatálya megszűnik, ha az iparos iparát egy évet meghaladó ideig nem gyakorolja. A hivatkozott törvényhelyben foglalt idő jogvesztő határidő, amelynek elmulásához fűződő jogkövetkezmény minden egyéb ténykörülmény fennforgása nélkül, önmagától bekövetkezik abból a tényből folyóan, hogy az iparos iparát egy évet meghaladó ideig nem gyakorolta. Következik ebből, hogy az iparjogositvány hatálya megszűnésének ilyen esetben előfeltetele az, hogy az iparhatóság az iparjogositvány hatályának megszűnése tárgyában határoza-

ABROSZT	színeset és fehérét hangerlit és törülközőt összes más fehérneműket és ponyvákat kikészítőnél vegyen kivánatra megbízottunkat küldjük
BLAU JENŐ	
TEXTILÁRU KÉSZÍTŐK	BUDAPEST. V.,
Telefon: 180.643 Gróf Tisza István ucca 11	

tot hozzon és azt az iparüzővel közölje. (4.239—1939. K. K. M.)

A munkakönyv visszatartása

Az 1922 évi XII. tc. pénzbüntetés és kártérítési kötelezettség terhével kötelezi a munkaadót, hogy az iparossegédnek, annak kilépésével egyidővel munkakönyvét haladéktalanul szolgáltatassa ki, vagy pedig az ipartestületnél helyezze letétbe, mely esetben a munkakönyv továbbjuttatása iránt — amennyiben a segéd címe ismeretes — az ipartestület intézkedik.

A törvény ezek szerint nem tesz különbséget a között, hogy a munkavállaló munkaadójától meg egyezéssel alapon távozott (felmondás alapján), avagy jogtalanul hagyta el munkahelyét. A munkakönyv kiszolgáltatási kötelezettsége a munkaadót minden körülmények között terheli.

Sikertelen segédi vizsgálat ismétlése

A 78.000—1923. K. M. sz. rendelet 186: szakasza értelmében a tanoncvizsgáló bizottság határozata ellen jogorvoslatnak vagy panasznak helye nincs. A sikertelen segédi vizsgálat következtében a segédi gyakorlatnak meghosszabbítására vonatkozó határozat tehát jogszerű. Nincsen olyan jogszabály, amely lehetővé tenné ilyen esetben a meghosszabbított szakbavágó gyakorlati idő megrövidítését. Nincs akadálya azonban annak, hogy a sikertelenül vizsgázó egyén a vizsgálatot követő 6 hónap elteltével az 1922: XII. tc. 70. szakaszának megfelelően újabb segédi vizsgálatra jelentkezzen. (21.730—1938. III. Ip. M.)

A tanonc fizetések szabadsága

A tanoncnak — tekintet nélkül szolgálati idejére — továbbá a 16 éven aluliaknak évenként 14 napi fizetések szabadságot kell adni. Kérdés, ha a tanonc felszabadult, hogyan számítandó a szabadsága.

A 3000—1938. Ip. M. rendelet 30. §-ának 4. bekezdése szerint:

„A fizetések szabadság legrövidebb tartamának növekedése szempontjából az alkalmazott 16. életévének betöltéséig eltelt szolgálati időt, ugyancsak szintén a tanoncidőt nem kell számításba venni.”

Ez azt jelenti, hogy amíg tanonc az illető, addig 14 nap jár neki. A felszabadulással ez az állapot megszűnik s ha megmarad is ugyanabban az üzemben, mint segéd, olybá vették a helyzetét, mintha segédi minőséggel lépett volna szolgálatba. Tehát csak egy teljes naptári évnek segédi minőségben való eltöltése után jár neki szabadság s akkor is az első öt segédi évben csak 6—6 nap.

Alapítva 1865. évtől

HENNEFELD

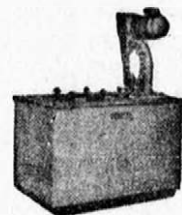
jégszekrénygyár

Budapest, VI, Ó-ucca 6. Tel.: 1-120-26
1-156-46

Szab. jégszekrények, sörkimérő készülékek, autom. elektromos hűtőszekrények és hűtőkamrák

Címre ügve! csak Ó ucca 6.

Jéghűtésű és önműködő elektromos fagylaltkészítőgépek konzervátorok és jégkészítők

Kedvező fizetési feltételek!
Árjegyzék ingyen és bérmentve.**Ifj. Grünwald Mór**

Ferenc József rakpart 6.

Telefon: 1-838 39. — Üveg és porcellán

Márványból

épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat minden szintben a legolcsóbb árban készít

Kronemer Dávid márványipari üzeme
Budapest, X, Kőbányai ut 39. (Hungária körút sarok)
Telefon: 1-378-69.

Kapható:

Berkovitspapíráruhágyár
kávéházi, éttermi és
cukrászati kellékek
BUDAPEST,
VII., SIP UCCA 4
Telefon 142 531**BEKA**
TOLLFOGVÁJO KÜLÖNLÉGESÉG
BEKA**NAGY IGNÁC** pincefelszerelési
cikkek raktára
BUDAPEST, VII., KÁROLY KÖRUT 9.Ajánlja dusan felszerelt raktarát, u. m.: borszivattyúk,
szűrőgépek, palaekok, parafadugók, címkek stb. T. 141-515**Hirdessen***a Kávésok Lapjában!**Csakis***PIATNIK**
KÁRTYÁT!

Felelős kiadó: DR. GAÁL ENDRE.

Lakása: Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 31.

Nyomta: Hoffmann és Társa könyvnyomdája
Budapest, VII., Kazinczy-utca 5.**CORVINA** Legolcsóbb és legjobb beszerzési forráskönyv- és papírkereskedés
VIII., JÓZSEF-KÖRUT 48.
Telefon: 1-495-84.**Modern kölcsönkönyvtár**

havi bérlet 1 pengő